ความเหมาะสมของการนำค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาใช้ในบริบทของประเทศไทย*

The Appropriateness of Applying Punitive Damages in the Context of Thailand

ศักดา ธนิตกุล

Sakda Thanitcul

ศาสตราจารย์ ดร.
ภาคีสมาชิก ประเภทวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสภา
120 หมู่ 3 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 25550 (อาคารซี) กรุงเทพมหานคร 10210
Professor Dr.
Quasi-Member, Specializing in Law (Economic Law), Academy of Moral and Political Science,
Royal Society of Thailand
120 Moo 3, Government Complex Commemorating His Majesty the King's 80 Birthday Anniversary,
5 December, BE 2550 (2007) (C Building), Bangkok 10210
Corresponding author E-mail: Sakda.t@chula.ac.th
(Received: November 13, 2025; Revised: November 13, 2025; Accepted: November 18, 2025)

1. แนวคิดสำคัญและหลักเกณฑ์การกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษ (Punitive Damage) ในบริบทของประเทศไทยตามมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

1.1 แนวคิดและที่มาของกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์

กำเนิดของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดในผลิตภัณฑ์สมัยใหม่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบอาศัยตลาดที่มีพลวัตมากที่สุดจนสามารถแซงหน้าประเทศอังกฤษที่เป็นประเทศต้นกำเนิดได้อย่างชัดเจน เมื่อนายเฮนรี่ ฟอร์ต ริเริ่มนำการผลิตรถยนต์ที่มีประสิทธิภาพสูงมากมาใช้ในโรงงานผลิตรถยนต์ฟอร์ดเมื่อปี ค.ศ. 1908 ทำให้ต้นทุนการผลิตรถยนต์ของบริษัทฟอร์ดลดลงถึงประมาณร้อยละ 80 ทำให้ชนชั้นกลางจำนวนมากสามารถซื้อรถยนต์ฟอร์ด Model T มาใช้เป็นรถประจำบ้านเพื่อขับไปทำงานและพาครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนในวันหยุดได้ ระบบการผลิตดังกล่าวนี้

* ท่านประธานศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือเรียกเอกสาร ลงวันที่ 15 เดือนกันยายน พ.ศ. 2568 ถึงผู้เขียน กำหนดให้ผู้เขียนทำความเห็นเป็นหนังสือตามประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดมี 2 ประเด็นได้แก่

1. การกำหนดข้อเสียหายในเชิงลงโทษ (Punitive Damage) ในบริบทของประเทศไทย – หลักเกณฑ์และแนวคิดสำคัญ
2. ความเหมาะสมในการนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในประเทศไทย

หลังจากที่ผู้เขียนได้ทำความเห็นเป็นหนังสือและยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ผู้เขียนคิดว่าความเห็นทางวิชาการดังกล่าวข้างต้นน่าจะมีประโยชน์ต่อวงการนิติศาสตร์ของประเทศไทยบ้าง จึงได้นำเสนอต่อกองบรรณาธิการของวารสารกฎหมาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ตามที่ปรากฏในวารสารเล่มนี้

ใช้ระบบสายพานขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าแทนพลังงานไอน้ำจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ชัดเจนของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สอง (The Second Industrial Revolution) ที่นอกจากบริษัทฟอร์ดจะใช้ในการผลิตรถยนต์ยี่ห้อฟอร์ดแล้ว บริษัทผลิตรถยนต์ที่เป็นคู่แข่ง อันได้แก่ บริษัท Buick (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น General Motor) และบริษัทผลิตสินค้าอื่น ๆ รวมถึงบริษัทผลิตน้ำอัดลมก็ได้นำระบบการผลิตดังกล่าวไปปรับใช้ในการผลิตสินค้าของบริษัทตนด้วย

ระบบเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็น *“การผลิตและการบริโภคจำนวนมาก (Mass production, Mass consumption)”* เพราะมีการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมจำนวนมากมายมหาศาลและมีการบริโภคสินค้าอุตสาหกรรมจำนวนมากมายมหาศาลเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากย่อมทำให้การควบคุมคุณภาพของสินค้าอุตสาหกรรมให้ปลอดภัยทุกชิ้นเป็นไปได้ค่อนข้างยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสินค้าประเภทอุตสาหกรรมประเภทรถยนต์ซึ่งมีส่วนประกอบเป็นจำนวนมาก ทั้งยังเป็นเครื่องจักรกลที่มีความซับซ้อนสูงสำหรับยุคนั้น ส่งผลให้เริ่มมีอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากสินค้าอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ มากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น อุบัติเหตุซึ่งเกิดจากรถยนต์คันหนึ่งซึ่งผลิตโดยบริษัท Buick โดยล้อของรถเกิดหักกระทันหันในขณะที่เจ้าของรถกำลังขับอยู่ในระดับความเร็วปกติ รถจึงเสียหลักและเกิดแรงเหวี่ยงทำให้คนขับหลุดจากที่นั่งไปกระแทกกับกระจกหน้าได้รับบาดเจ็บสาหัส หลังจากรักษาตัวและออกจากโรงพยาบาลแล้ว เจ้าของรถยนต์คันดังกล่าวจึงนำคดีไปฟ้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายจากบริษัท Buick เนื่องจากผลิตรถยนต์ที่มีความชำรุดบกพร่อง ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ของมลรัฐนิวยอร์กชื่อท่าน Benjamin Cardozo ได้ตัดสินให้บริษัท Buick ต้องรับผิดในรถยนต์ที่บริษัทผลิตอย่างเคร่งครัด (Strict Liability) กล่าวคือ บริษัท Buick ต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น แม้ว่าบริษัทจะไม่ได้ประมาทเลินเล่อในการผลิตรถยนต์คันดังกล่าวก็ตาม หลักการดังกล่าวนี้เป็นหลักกฎหมายที่แตกต่างจากความรับผิดในเรื่องละเมิดโดยทั่วไปซึ่งกำหนดให้ผู้กระทำผิดจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายก็ต่อเมื่อผู้เสียหายสามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำละเมิดได้กระทำละเมิดโดยตั้งใจหรือประมาทเลินเล่อเท่านั้น ท่าน Cardozo ได้ให้เหตุผลในคำพิพากษาเอาไว้ว่า เนื่องจากรถยนต์เป็นสินค้าที่ผู้ใช้จะต้องนำไปใช้ขับขี่บนถนนโดยความเร็วสูงและมีรถยนต์คันอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่วิ่งอยู่บนถนนด้วยความเร็วสูงเช่นกัน จึงมีโอกาสสูงที่จะเกิดอุบัติเหตุ รถยนต์จึงเป็นสินค้าที่มีโอกาสที่อันตรายจะเกิดขึ้นในไม่ช้า (Imminent Danger) ดังนั้น ผู้ผลิตรถยนต์จึงต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากความชำรุดบกพร่องของรถยนต์ที่บริษัทของตนผลิตขึ้น แม้ว่าจะไม่ได้ประมาทเลินเล่อในการผลิตรถยนต์คันดังกล่าวเลยก็ตาม *(MacPherson v. Buick Motor Co., 217 N.Y. 382, III N.E. 1050, 1916)*

ในปี ค.ศ. 1944 ได้มีคำพิพากษาศาลสูงสุดของมลรัฐแคลิฟอร์เนียที่สำคัญมากเพราะเป็นต้นกำเนิดของกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์สมัยใหม่ เมื่อพนักงานบริการในภัตตาคารแห่งหนึ่งได้ประสบอุบัติเหตุขวดน้ำอัดลมยี่ห้อ Coca-Cola ได้ระเบิดใส่มือของผู้เสียหายในขณะที่ผู้เสียหายกำลังหยิบขวดน้ำอัดลมเพื่อที่จะนำเข้าไปแช่ในตู้เย็น เพื่อนร่วมงานได้รีบนำผู้เสียหายส่งโรงพยาบาล อย่างไรก็ตาม แม้จะเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลแต่ผู้เสียหายก็ต้องสูญเสียสมรรถภาพในการใช้งานมือข้างที่ได้รับบาดเจ็บเกือบทั้งหมดเนื่องจากแผลมีความลึกและยาวมาก ผู้เสียหายจึงนำคดีไปฟ้องต่อศาล โดยมีบริษัท Coca-Cola

Bottling of Fresno ซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตน้ำอัดลมขวดที่ชำรุดบกพร่องดังกล่าวเป็นจำเลย เพื่อให้บริษัทรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดจากการระเบิดของขวดน้ำอัดลมดังกล่าว ผู้พิพากษาศาลสูงสุดท่านหนึ่งในองค์คณะชื่อท่าน Roger Traynor ได้เขียนความเห็นพ้อง (Concurring Opinion) กับความเห็นของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนที่พิพากษาให้บริษัท Coca-Cola Bottling of Fresno ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย แม้ว่าผู้เสียหายจะพิสูจน์ไม่ได้ว่าบริษัทประมาทเลินเล่อในการผลิตน้ำอัดลมขวดที่ระเบิดก็ตาม โดยท่าน Traynor ให้เหตุผลที่พิพากษาให้บริษัทต้องรับผิดโดยเคร่งครัดดังต่อไปนี้ เหตุผลแรก เนื่องจากบริษัทอยู่ในสถานะที่สามารถป้องกันอุบัติเหตุไม่ให้เกิดขึ้นโดยใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่า (Loss Minimization) ภัตตาคาร กล่าวคือ การซื้อเครื่องวัดความดัน 1 เครื่องและการจ้างพนักงานเพิ่มอีก 1 คน เพื่อมาวัดความดันของน้ำอัดลมที่ผลิตแค่ 1 ขวดจาก 600 ขวด ตามวิธีการควบคุมคุณภาพทางสถิติ (Statistic Quality Control) อุบัติเหตุดังกล่าวก็จะไม่เกิดขึ้น แต่หากให้ภัตตาคารจำนวนมากในมลรัฐแคลิฟอร์เนียซื้อเครื่องวัดความดันภัตตาคารละ 1 เครื่องและจ้างพนักงานเพิ่มอีก 1 คนจะเป็นการเพิ่มต้นทุนในการป้องกันอุบัติเหตุที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับการให้บริษัทเป็นผู้ป้องกัน เหตุผลที่สอง บริษัทอยู่ในสถานะที่จะกระจายความสูญเสีย (Loss Spreading) ที่มีประสิทธิภาพที่สุด กล่าวคือ บริษัทสามารถขึ้นราคาน้ำอัดลมเพียงเล็กน้อยแล้วนำเงินดังกล่าวไปซื้อประกันวินาศภัยประเภทความรับผิดที่เกิดจากสินค้าชำรุดบกพร่องได้ หากผู้บริโภคที่คิดว่าราคาน้ำอัดลมแพงเกินไปก็มีเสรีภาพที่จะไม่ซื้อมาบริโภคได้อันเป็นไปตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) และเป็นไปตามกลไกตลาดของระบบเศรษฐกิจแบบอาศัยกลไกตลาด เหตุผลที่สาม เป็นเหตุผลในทางกฎหมายวิธีพิจารณาความ ตามหลักสุภาษิตกฎหมายที่ว่า *Res Ipsa Loquitor* (Thing speaks for itself หรือ Accident speaks for itself) ซึ่งหมายความว่า หากน้ำอัดลมเกิดระเบิดขึ้นมาย่อมแสดงให้เห็นในตัวเองแล้วว่าน้ำอัดลมขวดนั้นต้องมีความชำรุดบกพร่อง ขวดจึงได้ระเบิดใส่มือผู้เสียหาย ดังนั้น ผู้เสียหายจึงไม่ควรต้องมีภาระพิสูจน์ว่าผู้ผลิตประมาทเลินเล่อในการผลิตน้ำอัดลมที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุขวดนั้น เหตุผลประกาศสุดท้ายคือ ความยุติธรรมในการเยียวยาผู้เสียหาย (Corrective Justice) กล่าวคือ บริษัทผู้ผลิตสินค้าควรต้องมีความรับผิดในกำไรที่ได้จากการประกอบธุรกิจ (Liability for Profit) เมื่อบริษัทได้กำไรแล้ว ก็ควรจะแบ่งกำไรบางส่วนมาเยียวยาผู้โชคร้ายที่ประสบเคราะห์กรรมจากความชำรุดบกพร่องของสินค้าที่บริษัทผลิตขึ้น เพราะว่าในยุคสมัยนั้น กฎหมายว่าด้วยสัญญาและกฎหมายว่าด้วยละเมิดซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไป ก็ไม่สามารถให้การเยียวยาผู้เสียหายได้ ด้วยเหตุที่ว่าหากผู้เสียหายฟ้องเรียกค่าเสียหายตามสัญญาซื้อขาย ศาลก็มีเหตุที่จะยกฟ้องได้เนื่องจากผู้เสียหายไม่อยู่ในฐานะผู้ซื้อเนื่องจากในกรณีนี้ที่ผู้ซื้อคือเจ้าของภัตตาคาร ดังนั้น ผู้เสียหายกับบริษัท Coca-Cola Bottling of Fresno จึงไม่มีนิติสัมพันธ์กันตามสัญญา (หลัก Privity of Contract) ผู้เสียหายจึงไม่อาจนำคดีมาฟ้องได้ หากผู้เสียหายนำคดีมาฟ้องเรียกค่าเสียหายตามมูลละเมิดและศาลปรับหลักกฎหมายละเมิดเข้ากับข้อพิพาทนี้แล้ว ผู้เสียหายย่อมต้องมีภาระการพิสูจน์ว่าจำเลยประมาทเลินเล่อในการผลิตน้ำอัดลมขวดที่ระเบิดและก่อให้เกิดอุบัติเหตุ จำเลยก็จะสามารถพิสูจน์หักล้างได้โดยง่าย เช่น การที่จำเลยเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากบริษัท Coca-Cola ให้ผลิตน้ำอัดลมยี่ห้อโค้ก (เป็น bottler) จำเลยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการผลิตของบริษัทผู้ให้อนุญาต ได้แก่ ต้องใช้เครื่องจักรที่ผลิตโดยบริษัทผลิตเครื่องจักรที่บริษัทผู้ให้อนุญาตกำหนด เป็นต้น ศาลก็จะยกฟ้องจำเลยเพราะโจทก์พิสูจน์ให้ศาลเชื่อไม่ได้

ว่าจำเลยประมาทเลินเล่อ คำพิพากษาจะมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อชีวิตของผู้เคราะห์ร้าย เช่น ในคดีนี้ที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงอายุ 42 ปีและหย่ากับสามีและมีภาระที่ต้องเลี้ยงดูบุตรอีกสองคน ผู้เสียหายจะต้องทนทุกข์จากเคราะห์กรรมนี้โดยที่ผู้เสียหายไม่มีความผิดอะไรเลยตลอดไปโดยปราศจากการเยียวยาภายใต้กรอบของกฎหมายว่าด้วยสัญญาและกฎหมายว่าด้วยละเมิด โดยท่าน Traynor ใช้วลีที่ว่า จำเลยจะต้อง *“Suffers Loss in Silence”* ดังนั้น ท่าน Traynor จึงพิพากษาเพื่อให้ความยุติธรรมแก่ผู้เสียหายด้วยการตัดสินโดยอาศัยหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) กล่าวคือ ผู้ผลิตขวดน้ำอัดลมยังคงมีความรับผิดอยู่ แม้ว่าจะไม่ได้ประมาทเลินเล่อในการผลิตน้ำอัดลมขวดที่ชำรุดบกพร่องเลยก็ตาม *(Escola v. Coca-Cola Bottling Co. of Fresno, 24 Cal.2d 453, 150 P.2d 436, 1944)*

ต่อมา American Law Institute ที่เป็นสถาบันสำคัญในการยกร่างกฎหมายแม่แบบของประเทศสหรัฐอเมริกาได้แต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างกฎหมายแม่แบบว่าด้วยความรับผิดในความชำรุดบกพร่องของสินค้า เรียกว่า Restatement of Tort (Second) ในปี ค.ศ. 1965 โดยมีศาสตราจารย์ด้านกฎหมายละเมิดหลายท่านเป็นประธานและกรรมการ และมีท่าน Roger Traynor เป็นกรรมการด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติของมลรัฐส่วนมากในประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำกฎหมายแม่แบบดังกล่าวไปยกร่างเป็นกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์ของมลรัฐตนเอง โดย Restatement of Tort (Second) มีอิทธิพลอย่างมากต่อประเทศอุตสาหกรรมตะวันตกที่มีระบบเศรษฐกิจแบบอาศัยกลไกตลาดและมีโครงสร้างของอุตสาหกรรมเป็นแบบ Mass production, Mass consumption ไล่ตามประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากหากไม่มีกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์เยี่ยงประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว ผู้เสียหายที่ประสบเคราะห์กรรมเพราะความโชคร้ายจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากสินค้าอุตสาหกรรมที่ไม่ปลอดภัยย่อมจะไม่ได้รับการเยียวยาตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาและกฎหมายว่าด้วยละเมิด ดังนั้น องค์กรคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศอุตสาหกรรมจึงต่างผลักดันให้รัฐตรากฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์ออกมาบังคับใช้ท่ามกลางการต่อต้านอย่างเข้มข้นจากองค์กรของผู้ประกอบธุรกิจ เนื่องจากผู้ประกอบธุรกิจจะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้กับผู้บริโภค แม้ว่าผู้ประกอบธุรกิจจะใช้ระบบการผลิตสินค้าที่ก้าวหน้าและดีที่สุดแล้วก็ตาม ท้ายที่สุดแล้ว องค์กรคุ้มครองผู้บริโภคก็ได้รับชัยชนะ โดยสหภาพยุโรปได้ตรากฎหมายว่าด้วยความรับผิดในผลิตภัณฑ์ออกมาบังคับใช้ในปี ค.ศ. 1985 (the Council Directive of 25 July 1985 on the Approximation of the Laws, Regulations and Administrative Provisions of the Member States Concerning Liability for Defective Product 85/374/EEC) ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นได้ตรากฎหมายว่าด้วยความรับผิดในผลิตภัณฑ์ออกมาบังคับใช้ในปี ค.ศ. 1994 (Seizoubutsusekinin Hou (**製造物責任法**)) และประเทศไทยก็ได้ตราพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาบังคับใช้ในปี ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551)

ในปี พ.ศ. 2560 ได้มีคำพิพากษาศาลแพ่ง คดีผู้บริโภคที่ ผบ 502/2560 พิพากษาให้บริษัทผลิตน้ำอัดลมที่มีชื่อเสียงยี่ห้อหนึ่งต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายประมาณ 1,000,000 บาทให้แก่ผู้เสียหายที่เป็นนักศึกษาอายุ 19 ปีซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และทำงานเป็นพนักงานบริการเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่มในภัตตาคารตะวันแดงที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีข้อเท็จจริงคล้ายคดี Escola v. Coca-Cola Bottling of Fresno กล่าวคือ ขณะที่ผู้เสียหายกำลังถือขวดน้ำอัดลมเพื่อวางลงบนถาดเพื่อไปเสิร์ฟลูกค้านั้น ขวดน้ำอัดลมเกิดระเบิดขึ้นและมีเศษแก้วพุ่งไปทิ่ม

ตาซ้ายของผู้เสียหาย แม้ว่าเพื่อนร่วมงานจะรีบนำตัวผู้เสียหายไปรักษาที่โรงพยาบาลระดับศูนย์ซึ่งตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มีแพทย์เฉพาะทางและเครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยมากแล้วก็ตาม แต่ผู้เสียหายก็ต้องสูญเสียความสามารถในการมองเห็นของดวงตาข้างซ้ายแทบทั้งหมด จำเลยซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตน้ำอัดลมที่มีประสบการณ์ผลิตน้ำอัดลมมายาวนานได้ต่อสู้ว่าขวดน้ำอัดลมที่บริษัทจำเลยใช้นั้น เป็นขวดน้ำอัดลมที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมว่าผ่านมาตรฐานบังคับของสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม ดังนั้น จำเลยจึงไม่ได้ประมาทเลินเล่อในการผลิตน้ำอัดลมรวมถึงน้ำอัดลมขวดที่ระเบิดด้วย ศาลแพ่งได้พิพากษาให้จำเลยต้องรับผิดโดยเคร่งครัด แม้ว่าจำเลยจะไม่ได้ประมาทเลินเล่อก็ตาม อันสอดคล้องตามหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) ในพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ดังนั้น หากปราศจากพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้วผู้เสียหายในคดีนี้ก็จะต้อง “Suffers Loss in Silence” เพราะหากผู้เสียหายฟ้องคดีโดยอาศัยมูลหนี้ตามสัญญาซื้อขาย ศาลแพ่งก็มีเหตุที่จะยกฟ้อง เนื่องจากผู้เสียหายไม่ได้เป็นคู่สัญญา แต่คู่สัญญาคือภัตตาคารตะวันแดง ในขณะเดียวกันหากฟ้องคดีโดยอาศัยมูลหนี้ละเมิด ศาลก็มีเหตุที่จะยกฟ้อง เนื่องจากผู้เสียหายไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า จำเลยประมาทเลินเล่อในการผลิตน้ำอัดลมขวดที่ระเบิด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ในระบบเศรษฐกิจที่พัฒนาไปถึงระดับ Mass production, Mass consumption แล้ว กฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์ถือว่าเป็นกฎหมายที่จำเป็นเพื่อการเยียวยาผู้เสียหายที่ประสบเคราะห์ภัยจากสินค้าชำรุดบกพร่อง

1.2 แนวคิดและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับค่าเสียหายในเชิงลงโทษ

ตามมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ค่าเสียหายในเชิงลงโทษ (Punitive Damage) เป็นสถาบันทางกฎหมาย (Legal Institution) ที่มีอยู่ในระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System) กล่าวโดยเฉพาะคือ มีจุดกำเนิดในประเทศอังกฤษตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับเอาไปใช้และมีวิวัฒนาการที่โดดเด่นกว่าประเทศอื่น ๆ โดยในช่วงทศวรรษที่ 1980-1990 บริษัทขนาดใหญ่หลายบริษัทต้องล้มละลายเนื่องจากต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ชำรุดบกพร่องเพราะการผลิต การออกแบบ หรือคำเตือน เช่น คนงานในโรงงานที่ผลิตแร่ใยหิน เครื่องมือแพทย์ บุหรี่ เป็นต้น

ค่าเสียหายในเชิงลงโทษมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ ประการแรกเพื่อป้องปราม (to deter) ผู้ทำละเมิดไม่ให้ทำละเมิด ประการที่สองคือเพื่อลงโทษ (to punish) ผู้ทำละเมิด แต่แทนที่จะเป็นการลงโทษทางอาญาเช่นการจำคุก ก็เป็นการลงโทษโดยกำหนดให้ผู้ทำละเมิดต้องจ่ายค่าเสียหายเพิ่มเติมจากค่าเสียหายที่แท้จริง (Compensatory Damage)

แม้ว่าประเทศหลักในระบบกฎหมายแบบลายลักษณ์อักษร เช่น ประเทศเยอรมนีจะไม่ยอมรับสถาบันทางกฎหมายเรื่องค่าเสียหายในเชิงลงโทษ เนื่องจากมองว่าหากจะลงโทษผู้กระทำผิด ก็ควรจะลงโทษในทางอาญาและหากจะให้ผู้กระทำผิดชดใช้ค่าเสียหายก็ควรจะฟ้องเป็นคดีแพ่งเรียกร้องให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ผู้เสียหายโดยการชำระค่าเสียหาย ต้องแยกการลงโทษออกจากการฟ้องทางแพ่งเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย ด้วยแนวคิดดังกล่าวจึงทำให้ประเทศญี่ปุ่นซึ่งรับเอาประมวลกฎหมายแพ่งและประมวล

กฎหมายอาญามาจากประเทศเยอรมนีในรัชสมัยของจักรพรรดิเมจิซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีการปฏิรูปกฎหมายครั้งใหญ่ในประเทศญี่ปุ่น จึงได้รับอิทธิพลเกี่ยวกับแนวคิดนี้มาจากประเทศเยอรมนี ดังนั้นในกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์ ค.ศ. 1994 ของประเทศญี่ปุ่น จึงรับเอาเฉพาะหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดมาเท่านั้น แต่ไม่รับเอาสถาบันทางกฎหมายเกี่ยวกับค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาบัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว ในขณะที่ประเทศไทยนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาคณะพิเศษซึ่งยกร่างพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยมีความยืดหยุ่นกว่าประเทศญี่ปุ่น กล่าวคือมีการรับเอาหลักค่าเสียหายในเชิงลงโทษจากระบบกฎหมายจารีตประเพณีมาบัญญัติไว้เป็นมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวด้วย

ประเด็นปัญหาสำคัญที่สุดของค่าเสียหายในเชิงลงโทษ คือ ควรมีเพดานสูงสุดหรือไม่? คดีและคำพิพากษาสำคัญที่ก่อให้เกิดกระแสสังคมในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเรียกร้องให้มีการปฏิรูปค่าเสียหายในเชิงลงโทษเกี่ยวกับคดีความรับผิดในผลิตภัณฑ์ คือ คดีกาแฟร้อนหกลวกลูกค้า *(Liebeck v. McDonald's Restaurants, P.T.S., Inc.,No.D-202 CV-93-02419, 1995 WL360309, Bernalillo Cuty., N.M.Dist. Ct., Aug.18,1994)* โดยคดีนี้มีข้อเท็จจริงโดยสังเขปว่า ผู้เสียหายอายุ 79 ปีได้นั่งรถยนต์ที่มีหลานเป็นคนขับให้ไปซื้อกาแฟร้อนขนาดกลางราคา 59 เซนต์จากร้าน McDonald ที่เป็นบริการ drive-thru หลังจากได้รับกาแฟร้อนจากห้องส่งอาหารที่พนักงานยื่นให้แล้วผู้เสียหายต้องการเติมน้ำตาลและครีมเพื่อจะดื่ม จึงใช้เข่าทั้งสองข้างหนีบถ้วยกาแฟไว้และใช้มือดึงฝาครอบถ้วยออก ทำให้กาแฟหกใส่หน้าตัก เนื่องจากกาแฟร้อนมากที่ระดับอุณหภูมิประมาณ 82 ถึง 88 องศาเซลเซียส และผู้เสียหายใส่ชุดเสื้อผ้าทำจากฝ้ายที่อมความร้อนได้ดีทำให้ได้รับบาดเจ็บจากกาแฟร้อนลวกในระดับรุนแรงร้อยละ 6 ของพื้นผิวของร่างกายและระดับไม่รุนแรงร้อยละ 16 ของพื้นผิวร่างกาย ผู้เสียหายต้องเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลเพื่อทำการผ่าตัดเอาผิวหนังจากส่วนอื่นของร่างกายมาแปะแทนผิวหนังที่ได้รับบาดเจ็บในระดับรุนแรง ผู้เสียหายต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ หลังจากออกจากโรงพยาบาลแล้ว ผู้เสียหายจึงได้ยื่นฟ้องบริษัท McDonald โดยศาลชั้นต้นในมลรัฐนิวเม็กซิโกได้พิพากษาให้ผู้เสียหายชนะคดีเนื่องจากสินค้าชำรุดบกพร่องในการเตือน คณะลูกขุนตัดสินให้บริษัท McDonald ชดใช้ค่าเสียหายที่แท้จริงจำนวน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐและคณะลูกขุนยังมีความเห็นว่าผู้เสียหายมีส่วนผิดอยู่ด้วย กล่าวคือ การใช้ขาหนีบถ้วยกาแฟก็เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้กาแฟหกใส่หน้าตัก จึงลดค่าเสียหายที่แท้จริงลงเหลือ 160,000 ดอลลาร์สหรัฐ ส่วนค่าเสียหายเชิงลงโทษกำหนดให้ 2.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (สัดส่วนค่าเสียหายที่แท้จริงต่อค่าเสียหายในเชิงลงโทษเท่ากับ 8:135 หรือคิดเป็น 16.875 เท่า) แต่ผู้พิพากษาลดค่าเสียหายที่แท้จริงลงจาก 200,000 ดอลลาร์สหรัฐเหลือ 60,000 ดอลลาร์สหรัฐ และหักด้วยส่วนความผิดของผู้เสียหาย กล่าวคือ ร้อยละ 20 จึงเหลือ 480,000 ดอลลาร์สหรัฐและลดค่าเสียหายในเชิงลงโทษจาก 16.875 เท่าเหลือ 3 เท่าจึงเท่ากับ 640,000 (480,000 x 3) ดอลลาร์สหรัฐ กระนั้นก็ดี ค่าเสียหายในเชิงลงโทษที่สูงถึง 640,000 ดอลลาร์สหรัฐ ทำให้เกิดกระแสสังคมที่มองว่าเป็นจำนวนที่สูงเกินไปสำหรับความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับจากการถูกลวกด้วยกาแฟร้อน จึงมีเสียงเรียกร้องจากหลายภาคส่วนให้มีการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษ

ในบริบทของประเทศไทย แม้ว่าจะมีการรับค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาบัญญัติเป็นมาตรา 11 ก็ตาม แต่บทบัญญัติของมาตรา 11 ก็มีหลักเกณฑ์กำกับดูแลการกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษของผู้พิพากษา 3 หลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) ความน่าตำหนิของผู้ประกอบธุรกิจต้องอยู่ในระดับรุนแรงมาก อันได้แก่

ก. ผู้ประกอบการรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นไม่ปลอดภัย

ข. ไม่ได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือ

ค. รู้ว่าสินค้านั้นไม่ปลอดภัยภายหลังการผลิต การนำเข้า หรือการขายสินค้านั้น แต่กลับไม่ดำเนินการตามสมควรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย

(2) ผู้พิพากษาต้องคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ ประกอบ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้า ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความไม่ปลอดภัยของสินค้า การดำเนินการของผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบการ การที่ผู้ประกอบการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย

(3) ค่าเสียหายเชิงลงโทษที่ศาลกำหนดให้ผู้เสียหายต้องไม่เกิน 2 เท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น

2. แนวคิดและหลักเกณฑ์การกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษในบริบทของประเทศไทยตามมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551

2.1 แนวคิดและหลักเกณฑ์การกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษในกรณีผิดสัญญาหรือทำละเมิดในกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้นว่าสถาบันทางกฎหมายเรื่องค่าเสียหายในเชิงลงโทษมีอยู่ในระบบกฎหมายจารีตประเพณี ได้แก่ ประเทศอังกฤษที่เป็นต้นกำเนิดของระบบกฎหมายจารีตประเพณีตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 ในคดีผิดสัญญาหรือการกระทำละเมิด หากพฤติการณ์ผิดสัญญาหรือการกระทำละเมิดของคู่สัญญาหรือผู้ทำละเมิดน่าตำหนิเป็นอย่างมาก ศาลอาจกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษนอกเหนือค่าเสียหายที่แท้จริงให้แก่คู่สัญญาหรือผู้ถูกทำละเมิดได้

ประเด็นสำคัญที่สุดของการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษคือระดับใดจึงจะเหมาะสมกับระดับพฤติกรรมที่น่าตำหนิของจำเลยหนึ่งในคดีสำคัญที่ก่อให้เกิดกระแสสังคมจากภาคส่วนต่าง ๆ เรียกร้องให้ปฏิรูปการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษคือ คำพิพากษาศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาในคดี *BMW of North America v. Gore (517 U.S. 559,1996)* โดยคดีนี้มีข้อเท็จจริงโดยสังเขปว่า โจทก์ได้ซื้อ

รถยนต์ใหม่ยี่ห้อ BMW จากจำเลย แต่ปรากฏว่าในภายหลังมีความจริงปรากฏว่าเป็นรถยนต์ใช้แล้ว แต่จำเลยได้พ่นสีใหม่ แล้วนำมาขายเป็นรถใหม่ให้แก่โจทก์ คณะลูกขุนในศาลชั้นต้นกำหนดค่าเสียหายที่แท้จริงเป็นจำนวนเงิน 4,000 ดอลลาร์สหรัฐ และกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษสูงถึง 4,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ (ค่าเสียหายที่แท้จริงต่อค่าเสียหายในเชิงลงโทษคิดเป็นสัดส่วน 1:1000 หรือค่าเสียหายในเชิงลงโทษสูงถึง 1,000 เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง) ศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาโดยมติของเสียงส่วนใหญ่ 5 ต่อ 4 เสียงพิพากษาว่าการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษดังกล่าวสูงเกินสมควรจึงเป็นการฝ่าฝืนหลักศุภนิติกระบวน (Due Process) ตามบทบัญญัติในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาครั้งที่ 14 (Fourteen Amendment to the United States Constitution)

ทั้งคดี *Liebeck v. McDonald Restaurant* และคดี *BMW of North America v. Gove* มีส่วนสำคัญที่ทำให้สมาชิกสภาคองเกรสของประเทศสหรัฐอเมริกาเสนอร่างกฎหมายคือ “Commonsense Product Liability Legal Reform Act of 1996” เข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติเพื่อตราเป็นกฎหมายออกมาบังคับใช้โดยมีสาระสำคัญ คือ การกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษต้องไม่เกิน 2 เท่าของความเสียหายที่แท้จริงหรือไม่เกิน 250,000 ดอลลาร์สหรัฐ แล้วแต่ว่าจำนวนใดจะสูงกว่า แต่ร่างกฎหมายได้ถูกประธานาธิบดีบิล คลินตันใช้สิทธิของประธานาธิบดีคัดค้าน (วีโต้) และสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ออกเสียงเห็นด้วยกับประธานาธิบดี 258 เสียงและออกเสียงไม่เห็นด้วย 163 เสียง ทำให้ร่างกฎหมายดังกล่าวตกไป

2.2 แนวคิดและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับค่าเสียหายในเชิงลงโทษตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาผู้บริโภค พ.ศ. 2551

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อยู่ในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่คณะกรรมการกฤษฎีกาคณะซึ่งยกร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาผู้บริโภคมีความยืดหยุ่นโดยการรับเอาสถาบันกฎหมายของระบบกฎหมายจารีตประเพณีเกี่ยวกับค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาบัญญัติเป็นมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 แต่ก็มีหลักเกณฑ์กำกับดูแลการใช้ดุลยพินิจกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษของผู้พิพากษา 3 ประการ ดังนี้

(1) พฤติกรรมอันน่าตำหนิของผู้ประกอบธุรกิจต้องอยู่ในระดับรุนแรงมาก ได้แก่ กระทำโดยเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือจงใจให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ไม่นำพาต่อความเสียหายที่จะเกิดแก่ผู้บริโภคหรือกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อความรับผิดชอบในฐานะผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันย่อมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน

(2) ผู้พิพากษาต้องคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ ประกอบ เช่น ความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบธุรกิจได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบธุรกิจ การที่ผู้ประกอบธุรกิจได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นตลอดจนการที่ผู้บริโภคมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย และ

(3) ผู้พิพากษามีอำนาจกำหนดได้ไม่เกิน 2 เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง แต่ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงที่ผู้พิพากษากำหนดมีจำนวนเงินไม่เกิน 50,000 บาท ให้ผู้พิพากษามีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกิน 5 เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง

3. สรุปความสมเหตุสมผลของการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษในบริบทของประเทศไทย

ข้าพเจ้าเห็นว่าการรับสถาบันทางกฎหมายของระบบกฎหมายจารีตประเพณีมาเป็นมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 และมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 *มีความสมเหตุสมผลและเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย* ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ประเทศไทยได้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่มีการผลิตและการบริโภคเป็นจำนวนมาก (Mass Production, Mass Consumption) อย่างเต็มตัวมานานพอสมควรแล้ว ตัวอย่างอุตสาหกรรมที่มีการผลิตและการบริโภคจำนวนมาก ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น หากไม่มีบทบัญญัติเรื่องค่าเสียหายในการลงโทษ ผู้ประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมดังกล่าวย่อมมีแนวโน้มที่จะคำนวณว่า หากสินค้าที่ตนผลิตหรือพฤติกรรมที่ตนกระทำแม้จะก่อความเสียหายแก่ผู้บริโภคแต่หากตนได้รับประโยชน์มากกว่าก็จะกระทำการผลิตหรือมีพฤติกรรมที่ไม่สมควรดังกล่าวนั้นต่อไป เนื่องจากหากถูกฟ้องเป็นคดีความ บริษัทของตนก็มีจะมีความรับผิดเฉพาะในค่าเสียหายที่แท้จริง (Actual Damage) ที่ผู้เสียหายสามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็นได้เท่านั้น การมีบทบัญญัติค่าเสียหายในเชิงลงโทษจึงมีผลเป็นทั้งการป้องปรามและลงโทษผู้ประกอบธุรกิจที่มีพฤติกรรมทางธุรกิจอันน่าตำหนิอย่างรุนแรงเหล่านั้นได้

ประการที่สอง การกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษมีความสมเหตุสมผลเพราะกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนเป็นกรอบให้ศาลใช้ดุลยพินิจภายใต้กรอบของกฎหมายว่าผู้พิพากษาต้องพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ประกอบธุรกิจมีพฤติกรรมอันน่าตำหนิที่รุนแรงมากเท่านั้น จึงจะกำหนดให้ชำระค่าเสียหายเชิงลงโทษได้และผู้พิพากษาจะต้องพิจารณาต่อไปอีกว่ามีพฤติการณ์อะไรบ้างที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการกำหนดจำนวนค่าเสียหายเชิงลงโทษ

ประการที่สาม กฎหมายกำหนดเพดานสูงสุดของค่าเสียหายในเชิงลงโทษเอาไว้ไม่เกิน 2 เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงหรือไม่ไม่เกิน 250,000 บาทในกรณีที่ความเสียหายที่แท้จริงไม่เกิน 50,000 บาท ค่าเสียหายในเชิงลงโทษที่มีเพดานไม่เกิน 2 เท่าของความเสียหายที่แท้จริงเป็นเป้าหมายสำคัญของร่างกฎหมาย “Commonsense Product Liability Legal Reform Act” ของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่สภาคองเกรสไม่สามารถตรากฎหมายสำคัญดังกล่าวออกมาบังคับใช้ได้ แต่กฎหมายไทยมีบทบัญญัติกำหนดเพดานสูงสุดของความเสียหายในเชิงลงโทษว่าไม่เกิน 2 เท่าของความเสียหายที่แท้จริง จึงเป็นการแก้ปัญหาสำคัญที่สุดของการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้อย่างค่อนข้างสมบูรณ์ ส่วนเพดานเรื่องจำนวนเงินต้องไม่เกิน 250,000 บาท ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมหรืออาจจะน้อยไปเสียด้วยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงิน 250,000 ดอลลาร์สหรัฐ ที่ร่างกฎหมาย Commonsense Product Liability Legal Reform Act พยายามจะกำหนด เพราะเมื่อปรับเงินจำนวน 250,000 บาทด้วยปัจจัยเปลี่ยนจำนวนเงินเป็นจำนวนเงินที่แสดงอำนาจซื้อ (Purchasing Power Parity: PPP) ของธนาคารโลกแล้ว

เงินจำนวน 250,000 บาทจะเท่ากับ 22,700 เหรียญสหรัฐ ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบส้มกับส้มแล้ว เพดานสูงสุดของค่าเสียหายเชิงลงโทษตามมาตรา 42 จึงเท่ากับประมาณ 9% ของเพดานสูงสุดของร่างกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้น

ประการสุดท้าย วัตถุประสงค์ของค่าเสียหายที่แท้จริงและค่าเสียหายในเชิงลงโทษ คือ การเยียวยาผู้เสียหายด้วยเงินซึ่งผู้เสียหายมีความจำเป็นจะต้องใช้ในการดำรงชีพเพราะอาจสูญเสียความสามารถในการประกอบการงาน เช่น Ms.Escola ในคดี *Escola v. Coca-Cola Bottling of Fresno* หรือนักศึกษาอายุ 19 ปี ที่สูญเสียการมองเห็นของตาข้างซ้าย หรือ Mr.Pherson ที่ประสบอุบัติเหตุจากรถยนต์ชำรุดบกพร่อง ผู้เสียหายไม่ได้ต้องการลงโทษผู้ประกอบธุรกิจในทางอาญา เนื่องจากการลงโทษในทางอาญานั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรณีน้ำอัดลมระเบิดเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอาหารและยาที่มีอำนาจลงโทษทางอาญาแก่ผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยอาหารได้อยู่แล้ว นอกจากนั้นแล้ว แม้ว่าจะมีกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยของสินค้าเป็นจำนวนมาก เช่น พระราชบัญญัติอาหาร พระราชบัญญัติยา พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม เป็นต้น แต่พระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาก็ไม่สามารถป้องกันไม่ให้สินค้าที่ไม่ปลอดภัยหลุดเข้าสู่ตลาดได้เพราะมีการผลิตเป็นจำนวนมากมายมหาศาล การควบคุมคุณภาพย่อมไม่สามารถจะตรวจสอบสินค้าทุกชิ้นได้เพราะต้นทุนการตรวจสอบจะสูงมากเมื่อเปรียบกับความเสี่ยง (Risk) ผู้ประกอบธุรกิจจึงจำเป็นต้องต้องใช้การตรวจสอบคุณภาพเชิงสถิติ ได้แก่ การสุ่มตรวจน้ำอัดลมทุก 1 ขวด ใน 600 ขวด การสุ่มตรวจไส้กรอกทุก 1 ชิ้นใน 325 ชิ้น การสุ่มตรวจชิ้นส่วนกันความร้อนในเครื่องปรับอากาศทุก 1 ชิ้น ใน 1,000 ชิ้น เป็นต้น จึงทำให้สินค้าชำรุดบกพร่องอาจหลุดเข้าสู่ตลาดของผู้บริโภคและก่อให้เกิดอุบัติเหตุก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของผู้บริโภคได้ กฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์และกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคจึงเข้ามามีบทบาทในการช่วยให้ผู้เสียหายสามารถนำคดีไปฟ้องร้องเพื่อเรียกค่าเสียหายจากผู้ประกอบธุรกิจได้ หากไม่มีกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์แล้ว ผู้เสียหายก็จะต้องรับเคราะห์กรรมตลอดไปโดยไม่ได้รับการเยียวยา หรือ “Suffers Loss in Silence” ตามวลีของท่าน Roger Traynor ในคดี *Escola v. Coca-Cola Bottling of Fresno* นั่นเอง